

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

3. Яковенко Р. В., Козенко Р. О. Проблеми та перспективи розвитку людського капіталу. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 1–9.
4. Schultz Theodore W. Investment in Human Capital. *The American Economic Review*. Vol. 51. № 1 (Mar., 1961). Pp. 1–17.

Ключові слова: люди, людський капітал, ознаки людського капіталу, розвиток.

Key words: people, human capital, characteristics of human capital, development.

ПРИМАЧЕНКО ІВАН ФЕДОРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри національної економіки,
кандидат економічних наук, доцент*

ДЖЕРЕЛА ВІДНОВЛЕННЯ ЗРУЙНОВАНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Минулого 2022 року, через три – чотири місяці після початку російської агресії проти України, на офіційному рівні та в науково-експертному середовищі почали обговорювати питання повоєнного відновлення зруйнованої економіки. Пріоритетом визнавалось економічне зростання. Наводились різні прогностичні обсяги потрібних інвестицій для всеосяжної відбудови економічного потенціалу країни. Підкреслювалось, що це стане можливим лише за умови закінчення війни. Але війна продовжується, наразі вона триває вже п'ятнадцятий місяць. Обсяги руйнувань, на жаль, зростають. А це означає, що по закінченні війни ресурсів для відбудови національної економіки потрібно буде значно більше. Їх треба зібрати. В цьому сенсі така діяльність вимагає наявності чіткого Плану Відновлення України. Він був розроблений та презентований 4-5 липня 2022 року на Конференції в м. Лугано (Швейцарія) і базувався на 5 Основних принципах [1]:

- 1) негайний початок, поступовий розвиток;
- 2) нарощування справедливого добробуту;
- 3) інтеграція в ЄС;
- 4) відбудова кращого, ніж було;
- 5) стимулювання приватних інвестицій та підприємництва.

Важливим є дотримання поетапності розроблюваних заходів. За звичай, на першому етапі планується відновлення зруйнованої інфраструктури, соціальних об'єктів, надання гуманітарної допомоги. Його тривалість – від декількох місяців до одного року.

Другий етап значно триваліший – декілька років. Це етап формування та створення фундаментальних засад сталого економічного зростання, створення робочих місць та, як наслідок, отримання постійних джерел генерування доходів. Змістом цього етапу має стати підтримка промисловості і впровадження найсучасніших технологій.

Слід зазначити, що План Відновлення України на момент презентації містив низку суперечностей та протиріч, а на думку окремих

фахівців – хибних орієнтирів [2]. Дискусія в засобах масової інформації щодо презентованого на міжнародному рівні Плану мала місце. Але доопрацьованого Плану з боку Національної ради з відновлення українська спільнота ще не бачила.

Завдяки ж міжнародній спільноті Україні вдалося уникнути економічної катастрофи – макро-фінансової дестабілізації та подальшого різкого економічного падіння.

Наприкінці березня 2023 року Україна підписала з МВФ 13-ту програму розширеного фінансування на суму в 15,6 млрд. доларів США. Це унікальна і, водночас, рятівна кредитна лінія для вітчизняної економіки. Для порівняння: за попередні 30 років співпраці України з МВФ було отримано лише 37 млрд. доларів США [3]. Програма дасть змогу вижити Україні в умовах війни і закласти умови для її соціально-економічної відбудови у повоєнний час.

Серед потенційних джерел фінансування відбудови економіки України виокремлюють наступні [4]:

1. Двостороння допомога.
2. Міжнародні інституції.
3. Приватні джерела.
4. Конфісковані російські активи, репарації.

Джерелами є також і низка фондів, створених українською владою для фінансування відновлення економіки України, які є внутрішніми можливими джерелами, а саме: Фонд підтримки малого та середнього бізнесу; Фонд підтримки армії; Фонд відновлення та трансформації економіки; Гуманітарний фонд; Фонд обслуговування та погашення державного боргу; Фонд відновлення майна та зруйнованої інфраструктури [5].

Наразі зосередимо увагу на фінансах, отриманих від МВФ. Уже сам факт розширення співпраці України з МВФ слугуватиме для інших донорів-кредиторів сигналом, що варто надавати нам значні обсяги фінансування. Прогнозується, що вони можуть бути на порядок вище, ніж від самого МВФ.

Надання коштів обумовлено різними зобов'язаннями з боку України. І це пов'язано з вимогами проведення нами структурних реформ. Мова йде про так звані «структурні маяки». На першому етапі до червня 2024 року треба досягнути 19 «маяків», з них у поточному році – 17. Конкретика розписана помісячно. На жаль, найперша вимога про прийняття змін до Державного бюджету України на 2023 рік до кінця квітня уже не виконана. Це може негативно позначатись на подальшій співпраці МВФ з нашими владними інституціями.

Список використаних джерел:

1. План Відновлення України. Національна рада з відновлення. Липень 2022. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62c19ac16c921fc712205f03_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_UKR.pdf
2. Богдан Т. План Відновлення України: сильні та слабкі сторони. URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/526637_plan_vidnovlennya_ukraini_silni.html

3. 13-та програма співпраці з МВФ: інтенсивна терапія в умовах війни та шанс на відновлення у повоєнний період. URL: <https://cost.ua/13-ta-programa-spivpratsi-z-mvf-intensyvna-terapiya-v-umovah-vijny-ta-shans-na-vidnovlennya-u-povoyennyj-period/>
4. Нарис про відбудову України. *Rapid response Economics 1*. CEPR Press, London. 8 April 2022. URL: https://cepr.org/sites/default/files/news/Blueprint-ReconstructionUkraine_ukr.pdf
5. Пилипенко Я. Відбудова України після війни: хто, як і за чиї гроші. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/05/19/687200/>

Ключові слова: План Відновлення України, відновлення економічного потенціалу, економічне зростання, програма розширеного фінансування.

Key words: Ukraine recovery plan, restoration of economic potential, economic growth, extended financing program.

ЛЕШАНИЧ СВІТЛАНА ЄВГЕНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри міжнародного,
конституційного та адміністративного права
Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту,
кандидат економічних наук*

ПІДПРИЄМСТВО В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ ТА ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Сьогодні українські підприємства перебувають в невизначених умовах щодо ведення діяльності, адже з одного боку потрібно тримати вектор на європейській вибір, а з іншого адаптуватись до ведення бізнесу в умовах війни.

Нами визначено, що підприємство в умовах європейського вибору має багато переваг та викликів. З одного боку, Європейський Союз є величезним ринком зі споживчою базою понад 500 мільйонів людей. Це надає підприємству збільшити свої продажі та залучити нових клієнтів. З іншого боку, наявність багатьох регуляторних та юридичних вимог може бути викликом для підприємств.

Із одним із ключових викликів є дотримання регуляторних вимог ЄС, таких як директиви та регламенти щодо якості продукції та послуг, охорони довкілля, захисту даних та прав споживачів. Підприємці повинні бути готові до виконання цих вимог та отримувати сертифікати та дозволи.

Європейський Союз також активно підтримує малий та середній бізнес, надаючи різну фінансову та іншу підтримку. Наприклад, програма «Горизонт ЄС» [3] фінансує наукові дослідження та інновації, які можуть допомогти підприємцям зробити свої продукти та послуги більш конкурентоспроможними.

Крім того, європейський вибір дає підприємцям можливість розширити свої галузеві зв'язки, співпрацювати з іншими компаніями та

Корнілова Олеся Володимирівна, Калмикова Наталя Юрійівна	
Поняття та ознаки людського капіталу	432
Примаченко Іван Федорович	
Джерела відновлення зруйнованого економічного потенціалу України в повоєнний період	434
Лешанич Світлана Євгеніївна	
Підприємство в умовах європейського вибору та війни в Україні	436

СЕКЦІЯ 10

ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИКИ

Чанишева Галія Інсафівна	
Щодо законодавчого визначення понять колективної угоди та колективного договору	440
Yaroshenko Oleg	
The role of trade unions in resolving labour disputes	443
Вавженчук Сергій Ярославович	
До питання про ефективність способів захисту трудових прав	446
Вишинецька Світлана Василівна	
Європейські орієнтири розвитку науки трудового права у викликах сьогодення	449
Lagutina Iryna	
Right to strike and collective bargaining	452
Мельник Костянтин Юрійович	
До проблеми централізованого правового регулювання трудова і пов'язаних з ними відносин	454
Пижова Марина Олександрівна	
Щодо питання застосування гіг-контрактів	457
Бориченко Катерина Валеріївна	
Гарантії прав працівників при призупиненні дії трудова угоди	460
Краснов Єгор Володимирович	
Система органів із захисту прав у сфері соціального забезпечення	464
Гудзь Анна Олександрівна	
Суб'єкти правовідносин із недержавного пенсійного забезпечення	467
Пожарова Оксана Вікторівна	
Законодавче забезпечення праці домашніх працівників: сучасний стан	470
Потопахіна Ольга Миколаївна	
Поняття та зміст трудового договору з нефіксованим робочим часом	472